

De politie in de Kerkelanden

Piet Böhre en Frits Bouwer

De nieuwe wijk Kerkelanden, rond 1968 nog grotendeels een bouwput, waarin plaats kwam voor meer dan 1500 woningen voor ruwweg 9000 inwoners, scholen, bedrijven, een winkelcentrum, een kerk, seniorenwoningen en een woon-zorgcentrum, leidde bij de gemeentepolitie Hilversum in 1970 tot de intrede een nieuw fenomeen. De mobiliteit van de politie was toen beperkt en de nieuwe wijk lag te ver van het hoofdbureau om hem snel en goed te bedienen. De toenmalige Hilversumse hoofdinspecteur A.J.A. Roozenboom had een idee: een wijkagent, die in de wijk werkte en woonde, en gaandeweg erin meegroeide. Hij droeg dit idee enthousiast en met succes uit bij o.a. de gemeente en de Rotaryclub, omdat hij beseftte dat er een prijskaartje aan hing. Uiteindelijk konden politie en gemeente met extra subsidie en een bescheiden feestje een kantoortje tegen en naast hoekwoning Spinozahof 144 openen.

De eerste wijkagent in Hilversum, hoofdagent Frits Bouwer, deed zijn intrede in de wijk en surveilleerde er tot begin 1974 vooral te voet of met de dienstfiets, maar maakte ook gebruik van een scooter. Dagelijks schreef hij met de hand een dagrapport en elke week bracht hij verslag uit bij zijn chef Roozenboom.

Frits Bouwer, en later – in 1974 – wijkagent Piet Böhre, kreeg te maken met de typische aanloopproblemen van een nieuwe wijk. Dat waren vooral diefstal van bouwmaterialen, met als goede tweede vernieling c.q. baldadigheid. Ook problemen met schuttingen, overlast van schooljeugd, fout parkeren, winkeldiefstal, venten van o.a. bloemen en groenten zonder vergun-

ning, illegaal storten van (verbouwings)afval, gedumpte wrakken, gezinsproblemen, alcoholisme en aanrijdingen hoorden daarbij. Regelmatig was er verkeerstoezicht bij oversteekplaatsen voor kinderen. De Kloosterlaan, maar vooral de Kerkelandenlaan, fungeerde nogal eens als racebaan. Behalve preventief werd er ook zonder aarzelen verbaliserend opgetreden. Op de vrijdagavond (koopavond) hield de wijkagent spreekuur. Onverwacht velen verschenen daar met hun problemen, meldingen of aangiften.

Rond de Berg van Houtman, waar een autosloperij en twee kleine boerderijen waren, maar zeker ook in de groenstrook tussen de Kerkelandenlaan en de Raaweg lag veel verspreid afval. Ook waren er op en nabij de Kloosterlaan nog enige tijd illegale woninkjes in de vorm van een hut of caravan, die soms ronduit onhygiënisch waren. Een ander probleem vormden nu en dan loslopende paarden, die her en der op stukjes land waren gestald – overigens tot vreugde van de paardenliefhebbende jeugd. Niet zelden reden ze met de paarden door de hoven om ze thuis tijdens het eten even in de tuin te stallen.

Het buurtcentrum, tevens jeugdhonk, in het voormalige houten clubgebouwtje dat aan de Kloosterlaan stond, was vaak prooi van vernielingen. Ook de ondergrondse parkeergarages en geparkeerde auto's waren daarvan vaak doelwit.

Al deze problemen moest de wijkagent maar oplossen. Al snel ontdekte hij de beperkte mogelijkheden van de politie. Steeds duidelijker bleek dat alleen een gezamenlijke aanpak van gemeentelijke instanties, ei-

De wijkagent moest af en toe jacht maken op loslopende paarden. Deze stonden her en der op weilandjes in de wijk, zoals bijvoorbeeld hier op de Kloosterlaan in 1977. De jeugd in de wijk vond het allemaal prachtig en beleefde veel plezier aan de paarden. (coll. Stevens)

Fietsers en wandelaars schiepen massaal sluipeggetjes door de (verkeersluwe) wijk, die de overheid dan weer legitimeerde door er asfalt overheen te leggen. (coll. Stevens)

genaren, bewoners, wijkraad, politie en hulpverleners meer soulaas bood dan alleen maar repressief optreden. Veel bewoners waren enthousiast bij de wijk betrokken. Er ontstond bijvoorbeeld een werkgroep 'Kijkvijver' uit angst voor de gevaren van de kijkvijver. De wijk bleek relatief veilig voor inbrekers, omdat er (toen) geen doorgaande weg of meer dan één behoor-

lijke uitvalsweg was. Wel waren er nu en dan insluitingen.

De voetgangers en fietsers schiepen massaal eigen sluipeggetjes, die de overheid later braaf van een deugdelijk plaveisel voorzag. De wijk voegde zich met de jaren.

Door zijn vrijwel dagelijkse zichtbare aanwezigheid kenden jong en oud, winkelier en bedrijfsdirecteur, in de kortste keren de wijkagent en andersom. Als zich iets voordeed wist men hem te vinden en vaak was de wijkagent de melder al voor.

Begin jaren '70 heerste de energiecrisis en drong men overal het gebruik van de elektriciteit en benzine terug. De autoloze zondag ontstond. De benzine was schaars zodat sommigen die hamsterden. De doordringende benzinelucht in een hof leidde naar een levensgevaarlijke benzine-opslag in een schuur. Een vonk van een diepvriezer in de schuur ernaast had ernstige gevolgen voor de hof kunnen hebben. Snel ingrijpen van de wijkagent en de brandweer voorkwam dit.

Dankzij de goede contacten in de wijk leidde eind jaren '70 een vage informatie over een beraamde overval op een geldtransport vanuit een groot bedrijf 'ergens' in Hilversum binnen enkele uren naar het doelwit vlakbij Hilversum. De politie pakte de overvallers na een spectaculaire achtervolging met diverse dienstauto's en een helikopter, die uitmondde in een geruchtmakende schietpartij bij Breukelen, waarbij één dader de dood vond. Verder was er de brutale geldroof op het postagentschap, waar de daders zich 's nachts insloten en het geschokte beherende echtpaar bij binnenkomst bedreigden en vastbonden. Dankzij de op-

De autosloperij bij de Berg van Houtman zorgde vaak voor zwerfvuil. (coll. Streekarchief)

lettende medewerkers van slijterij Schogt (nu Gall & Gall) en het tankstation aan de Kerkelandenlaan werden de daders aangehouden en een reeks overvallen opgehelderd. Opzien baarde in 1981 ook de brutale wijze waarop in de Rabobank ingebroken en de kluis opgeblazen werd.

Landelijk bekend werd in de jaren negentig de rel in een opnamestudio aan de Franciscusweg, waar rake klappen vielen en de politie met veel mankracht moest ingrijpen.

In de periode na 1975 traden wijkagenten aan die buiten de wijk woonden, zoals Harm Delstra en Nol Tims. Hoewel het voordelen had, werd het wonen in de wijk door het gezin van de wijkagent als te belastend ervaren. De politie gaf het wijkkantoor terug aan de gemeente, die het aan derden verhuurde.

In de jaren '80 deed het voltallige personeel van Albert Heijn mee aan een sessie van Voorkoming Misdrijven van de politie Hilversum over de juiste omgang met de toen al toenemende en soms agressieve winkelcriminaliteit. Ook het project Vandalisme pakten de scholen in de wijk enthousiast op.

De politie werd in die tijd steeds mobieler en kreeg betere communicatiemiddelen. Na de landelijk politiereorganisatie in 1993 schafte men de wijkagent af. De nadruk kwam op opsporing te liggen. Gevolg: minder zichtbaarheid op straat en minder preventie. Natuurlijk sprak men dat met veel mooie woorden tegen, maar de wijkbewoners hadden het echter goed in de gaten. Uit bevolkingsonderzoeken bleek dat hun veiligheidsgevoel en tevredenheid over de politie sterk

In de nacht van 21 september 1981 werd er ingebroken in de Rabobank in het winkelcentrum. Met explosieven werd de kluis opgeblazen. (coll. Stevens)

verminderde. Dit leidde tot de invoering van de 'gebiedsgebonden' agent(e), maar die was te weinig echt 'aanwezig' en moeilijk bereikbaar. Sinds enkele jaren maakt de wijkagent nu deel uit van een wijkteam en is hij of zij gelukkig meer beschikbaar voor de wijk.

Met het meedenken met groenplannen, buurtpreventie, verkeerssituaties en het uitbrengen van veiligheidsadviezen voor het keurmerk Veilig Wonen draagt de politie actief bij aan het verhogen van de veiligheid in de wijk. Een goede criminaliteitsbeheersing kan alleen maar worden bereikt als er een goede samenwerking is tussen bewoners (ouders), belanghebbenden, overheidsdiensten en de politie. Kern daarin – zo leert de ervaring – bent u echter altijd zelf en uw burens.

De vroegere wijkagenten
Piet Böhre en Frits Bouwer

Toezichthouden is een van de taken van de wijkagent. Deze baasjes, bij de Kerkelandenvijver in augustus 1995, zijn in ieder geval in overtreding. (coll. Stevens)

